

یادداشت

اهداف ترور هنیه

محمد مهدی مظاهری

تحلیلگر مسائل بین الملل

از زمان ترور اسماعیل هنیه، رئیس دفتر سیاسی جنبش اسلامی حماس در تهران، گمانه زنی‌ها پیرامون اهداف رژیم اسرائیل از این اقدام تروریستی، نحوه پاسخ ایران و آینده تنش‌ها در منطقه بالا گرفته است. ترور یک شخصیت سیاسی که برای حضور در مراسم تحلیف رئیس جمهور جدید کشورمان به تهران سفر کرده بود، آن هم در قلب پایتخت ایران، عبور رژیم اسرائیل از همه خطوط قرمز بود؛ عبوری که مقامات این رژیم از تبعات آن غافل و بی اطلاع نبودند، اما واقعیت این است که شرایط جنگ غزه برای آنها به گونه‌ای پیش رفته که به یک عملیات برطمطراق با تبعات گسترده نیاز داشتند. در رابطه با چرایی انجام این ترور و اهداف و نیات تنائی‌ها از طراحی آن دلایل بسیاری مطرح شده است؛ نخستین دیدگاه از منظر سیاست‌های منطقه‌ای این است که ترور هنیه یک عملیات خرابکارانه تروریستی بوده که هدف آن فراقتنی بحران‌های انسانی شکل گرفته در غزه، افزایش تنش در منطقه و کشیدن پای ایران به یک جنگ مستقیم است. مقامات اسرائیل بر اساس تجربه عملیات وعده صادق مطمئن بودند که ایران به این ترور واکنش نشان خواهد داد و با پاسخ مجدد اسرائیل و شروع یک جنگ، پای آمریکا نیز به این مهلکه باز خواهد شد و به این ترتیب ایران و آمریکا مستقیماً درگیر جنگ خواهند شد. در مقطع کنونی جنگ منطقه‌ای به نفع تنائی‌هاست؛ زیرا وضعیت اسفناک انسانی در نوار غزه را حاشیه می‌برد، موضوع آتش بس دائمی و طرح دو دولتی را متوقف می‌کند و از طرف دیگر تشنج بین ایران و آمریکا باعث شکست احتمالی دموکرات‌ها و پیروزی احتمالی ترامپ می‌گردد؛ امری که به شدت منافع آتی اسرائیل را تأمین خواهد کرد. از سوی دیگر، زمان بندی این ترور که دقیقاً در روز تحلیف رئیس جمهور جدید ایران صورت گرفت، نشان می‌دهد مقامات اسرائیل از رویکرد دولت پزشکیان در عرصه سیاست خارجی که می‌تواند به رفیع بسیاری از تنش‌های بین ایران و کشورهای غربی منجر شود، نگرانند و بنابراین، کوشیدند با انجام این ترور و ایجاد شرایط تنش و جنگ در منطقه، چشم انداز هر تحولی در سیاست خارجی ایران را تضعیف کرده و راه را بر پیشرفت و بهبود اوضاع سیاسی و اقتصادی ایران در عرصه داخلی، منطقه‌ای و جهانی ببندد. توافق گروه‌های فلسطینی در چین و پادرمیانی مقامات این کشور برای شکل دادن به یک دولت وحدت ملی در سرزمین‌های فلسطینی و آماده سازی شرایط برای اجرای طرح دو دولتی از دیگر دلایلی بود که سبب شد مقامات رژیم اسرائیل به فکر آشنوبی کردن شرایط منطقه بیفتند و جلوی تحركات میناجی گرایانه قدرتهای بزرگ جهانی که منافع فلسطینی‌ها را نیز مد نظر دارند، بگیرند، اما نکته مهمتر در طراحی این ترور که تاکنون کمتر به آن پرداخته شده، بحران هویت و مشروعیت رژیم اسرائیل پس از حمله به نوار غزه است؛ یکی از راهبردهای اساسی مقامات اسرائیل برای جلب حمایت‌ها و کمک‌های بین المللی، ارائه تصویر دموکراتیک و صلح طلب از این رژیم، مظلوم‌نمایی و نمایش در تهدید و فشار بودن اسرائیل و یهودیان و بی‌پناه بودن آنها در برابر تهدیدات خارجی بوده است. اما با گذشت بیش از ۱۰ ماه از جنگ غزه، حملات بی‌وقفه این رژیم به مکان‌های غیرنظامی و تحمیل گرسنگی، تشنگی و آوارگی به مردم این باریکه و محروم کردن آنها از حداقل‌های حقوق بشر، دیگر هیچ جایی برای راهبرد سنتی مقامات این رژیم برای مظلوم‌نمایی و روئوش کردن اقداماتشان باقی نگذاشته است. افکار عمومی کشورهای غربی و حتی مردم آمریکا به طور سنتی حامی اسرائیل در در مقابل تظاهرات فلسطینی بودند، حال با مشاهده هر روزه رنج و عذاب مردم غزه در رسانه‌ها، از اقدامات اسرائیل ابراز انزجار می‌کنند و روزی نیست که شاهد تظاهراتی ضد اسرائیلی در یکی از کشورهای غربی و شرقی دوسط و متعهد اسرائیل نباشیم. هر چند مقامات این کشورها و نیز سازمان‌های بین‌المللی، تلاش کرده‌اند انتقادات نرمی نسبت به اسرائیل داشته باشند و به اصطلاح آبروی متعهد سنتی خود را حفظ کنند، اما ملت‌ها اساساً این ملاحظاتی را ندارند، بی‌پرده به انتقاد از اسرائیل و اقدامات آن در غزه می‌پردازند و در قالب تظاهرات مختلف، اعتراض و مخالفت خود را با جنایات اسرائیل ابراز می‌کنند. این شرایط برای تنائی‌ها تاگی داشت و رنگ‌های خطر را برای وی به صدا درآورد؛ قرار بود اسرائیل همیشه آن دولت مقتدر و مظلوم خاورمیانه با وجهه‌ای مثبت باشد و ایران و متحدانش قدرتهای اهریمنی که باید با آنها مقابله کرد؛ اما واقعیتی که در سفر تنائی‌ها به واشنگتن عیان شد، این بود که جنگ غزه دیدگاه مردم جهان نسبت به اسرائیل را تغییر داده است. در این شرایط رژیم اسرائیل به یک اقدام نیا داشت تا ورق را برگرداند، اسرائیل را به جایگاه مظلوم و دولت همیشه در تهدید و ایران را به دولت نیازمند مهار تبدیل کند. سیاست غیرمستولانه کشورهای غربی و سازمان ملل در جریان حمله تروریستی اسرائیل به بخش کنسولی ساختمان سفارت ایران در دمشق و اینکه هیچ اقدام تنبیهی علیه اسرائیل مانند محکومیت دیپلماتیک، توقف کمک تسلیحاتی یا وضع تحریم‌های اقتصادی علیه این رژیم خاخی انجام ندادند، سبب شد تا مقامات اسرائیل به این جمع بندی برسند که دست آنها برای انجام هر اقدامی که بتواند صحنه بازی را تغییر دهد بازم است. تحلیل آنها نیز درست بود؛ باز هم به روال سابق نه محکومیتی برای این رژیم در کار بود و نه تحریمی و این تنها جمهوری اسلامی ایران است که به خویشتن داری و عدم توسعه تنش‌ها دعوت می‌شود! در یک جمع بندی می‌توان گفت فرسایشی شدن جنگ غزه، عدم دستیابی مقامات رژیم اسرائیل به اهدافشان در این جنگ و نیز بی اعتبار شدن آنها در اثر اقدامات غیرانسانی در جنگ غزه در کنار تحولات سیاسی کشورهای مختلف و افزایش احتمال بهبود روابط خارجی ایران با کشورهای مختلف مقامات رژیم اسرائیل را تشویق کرد تا با انجام این ترور، سرعت تحولاتی که بر ضدشان بود را کاهش و جمهوری اسلامی ایران را به سمت اقدامات تهاجمی و بهرینه سوق دهند.

مرتضی افقه در گفت وگو با «آرمان ملی»:

پزشکیان در ابتدای راهی بسیار دشوار قرار گرفته است

دولت پزشکیان باید در کوتاه مدت بخشی از مشکلات مردم را کاهش دهد

ریشه مشکلات کشور را باید در روابط با جهان جست و جو کرد

نمی توان تا شش ماه آینده به بهبود وضعیت اقتصادی کشور امیدوار بود

آرمان ملی - احسان انصاری: آیا ترکیب تیم اقتصادی دولت متناسب با بحران‌های اقتصادی کشور انتخاب شده است؟ مهم‌ترین اولویت‌های تیم اقتصادی دولت چه باید باشد؟ پزشکیان برای تحقق وعده‌های اقتصادی که به مردم داده چه برنامه‌ای دارد؟ چرا تاکنون پزشکیان برنامه‌ای برای لغو تحریم‌های بین‌المللی ارائه نکرده است؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر مرتضی افقه گفت‌وگو کرده است. افقه در این زمینه معتقد است: «اگر آقای پزشکیان قوی‌ترین کابینه را هم برای اقتصاد دولت انتخاب می‌کرد، قادر به حل

اولین پیش نیاز سرمایه‌گذاری و تولید، ثبات است در حالی که ما امروز در وضعیت بی‌ثباتی اقتصادی قرار داریم. بی‌ثباتی یکی از آفت‌های تمام وکمال پیشرفت و سرمایه‌گذاری در کشور است. سرمایه‌گذار مانمی داند مدیر بعدی که قرار است بیاید چه رویکرد و سیاستی دارد که بخواهد دست به فعالیتی بزند

مردم در تنگنا قرار نگیرند.

در چنین شرایطی دولت پزشکیان باید گام اول را در سیاست خارجی بردارد تا بتوان نسبت به بهبود وضعیت اقتصادی خوشبین بود؟

بله؛ وضعیت تحریم‌ها باید مدتی پس از تشکیل کابینه باید مشخص شود. حقیقت این است که ما نمی‌توانیم در طولانی مدت زیر بار تحریم‌ها زندگی کنیم. تحریم برای اعمال فشار و نهانیت در حد ۲ تا ۳ سال جواب می‌دهد. ما حدود ۷ سال است که زیر بار فشار تحریم‌های حداکثری قرار داریم. ایران کره شمالی نیست. کشور ما با این همه ظرفیت اقتصادی مثل کره شمالی نیست. به همین دلیل است که انتظار داریم آقای پزشکیان با لغو تحریم‌ها در جهت رفاه مردم تلاش کند. یکی از نخستین اقدامات دولت باید تلاش برای افزایش تولید باشد. در حوزه کسری بودجه نیز باید از صندوق توسعه ملی استقراض کند یا هزینه‌های دولت را کاهش دهد. ردیف‌های هزینه زیادی در بودجه دولت است که اگر این ردیف‌ها حذف شود لطمه‌ای به رفاه مردم نمی‌خورد. البته حذف ردیف‌های هزینه هم به شکل ناگهانی امکان پذیر نیست، چون تعداد زیادی، به این درآمدها وابسته هستند، اما اگر دولت چهاردهم از همین امروز هم شروع کند و ردیف‌های هزینه موازی، اضافی که تدوین شده‌اند، حذف کند، گامی بزرگ در جهت پیشرفت و بهبود وضعیت اقتصاد کشور برداشته است. اکنون در شرایطی قرار داریم که باید تلاش کنیم با سیاست‌هایی پیش برویم که تنش‌های معیشتی روی دوش مردم را کم کنیم. افزایش قیمت ارز و حامل‌های انرژی که توسط برخی اقتصاددان‌ها مطرح می‌شود و حتی برخی نمایندگان یا نهادهایی که با کسری بودجه مواجهند بر آن تأکید دارند می‌تواند تنش را باشد. یکی از نخستین توجیه‌های دولت‌ها برای افزایش قیمت‌ها، کسری بودجه است.

اقتصاددان‌ها نیز می‌گویند باید جلوی رانتی‌را که به عده‌ای خاص می‌رسد بگیریم. به هر حال همه این توجیه‌ها که به سمت افزایش قیمت‌ها می‌رود در شرایط فعلی که جامعه ملتهب و بسیار حساس است، اصلاً به صلاح نیست. دولت باید اکنون همه توان خود را روی کاهش هزینه‌ها بگذارد. در واقع دولت باید با کاهش

پزشکیان باید در اولین واکنش به این پیروزی دشوار، نشان دهد که قدر این سرمایه اجتماعی ایجاد شده را با حرکت در جهت تحقق وعده‌های خود، می‌داند و ارج می‌نهد. پزشکیان باید گروه‌های مخالف را مطمئن کند که علاقت آنان را به اندازه سهم‌شان در جامعه در نظر می‌گیرد تا همراهی آنان را جلب کند

هزینه، کسری‌ها را جبران کند نه با افزایش قیمت‌ها.

پزشکیان در این زمینه با چه مواعی مواجه است؟ پزشکیان هم با موانع داخلی مواجه است هم خارجی. به نظر می‌رسد فوری‌ترین مانع تنش در روابط خارجی به خصوص با کشورهای غربی و آمریکا و برخی کشورهای منطقه است. با توجه به نقش مخربی که تحریم‌های اقتصادی بر زندگی و معیشت مردم تاکنون داشته، اولویت فوری دولت باید تلاش برای رفع تحریم‌ها و حل مشکل روابط مالی و بانکی باشد. هر چند تصمیم‌گیری در مورد سیاست خارجی و روابط بین‌الملل کاملاً در اختیار قوه مجریه نیست، اما پزشکیان باید بتواند با تعامل سازنده، گروه‌ها و نهاد‌های احتمالی مخالف با این اولویت را متقاعد کند. اگر این اتفاق در کوتاه مدت رخ ندهد، در شرایط و ساختارهای ناآرام داخلی، حل بسیاری از مشکلات اقتصادی و غیراقتصادی بسیار سخت است.

در زمینه داخلی نیز ناگامی‌های گذشته، به خصوص مشکلات ناشی از تشدید تحریم‌ها در سال ۱۳۹۷، باعث خروج بخش قابل توجهی از نیروهای انسانی به عنوان مهم‌ترین ثروت و سرمایه کشور و خروج منابع مالی و تخصص منابع و سرمایه‌های طبیعی و فیزیکی کشور شده است. بنابراین، مشکلات داخلی پیش‌روی پزشکیان نیز بسیار زیادند. در مقابل اما پزشکیان از سرمایه اجتماعی خوبی در فرآیند انتخابات حاصل شده، برخوردار است که می‌تواند انرژی لازم برای رفع موانع انبوه موجود را برای او و همراهان اجرایی‌اش فراهم کند. بنابراین، برای حرکت در جهت تحقق وعده‌ها، پزشکیان باید در وهله اول تیم اجرایی خود را صدر تا ذیل را از شایسته‌ترین افراد انتخاب کند. من معتقدم پیروزی پزشکیان در انتخابات ساده‌ترین بخش کار بود.

آیا مسیر پیش روی پزشکیان سخت‌تر از آن چیزی است که تصور می‌شود؟

مسیر پیش‌رو با توجه به شرایط داخلی و خارجی موجود، بسیار سخت و پرزحمت است و نیاز به تدبیر، تلاش، همراهی و همکاری سایر اجزای حاکمیت و نیز مشارکت مردم و گروه‌های مختلف موافق و مخالف سیاسی، اجتماعی و... دارد. پزشکیان باید در اولین واکنش به این پیروزی دشوار، نشان دهد که قدر این سرمایه اجتماعی ایجاد شده را با حرکت در جهت تحقق وعده‌های خود، می‌داند و ارج می‌نهد. پزشکیان باید گروه‌های مخالف را مطمئن کند که علاقت آنان را به اندازه سهم‌شان در جامعه در نظر می‌گیرد تا همراهی آنان را جلب کند. پس از ناگامی‌های گذشته و بی‌مهری‌های زیادی که به خصوص با جوانان صورت پذیرفت، دعوت به مشارکت بخش قابل توجهی از مردم نارضی بسیار دشوار بود. با این وجود جوانان دلسوز و علاقه‌مند به مام میهن‌پیکار دیگر به حاکمیت فرصت دادند. پزشکیان باید قدر این فرصت را بداند و به این مسئولیت سنگین آگاه باشد. تردیدی نیست که گروه‌های مختلف جامعه، اولویت‌های مختلف و متنوعی دارند که باید مورد نظر دولت و حاکمیت باشد.

با این وجود شاید بتوان دو گروه از اولویت‌ها را از هم تمیز داد: گروه اول، انبوهی از مردم که مشکل اصلی و فوری‌شان معیشت و زندگی مادی است؛ به خصوص گروه‌هایی که در دهک‌های پایین هستند و گروه دوم، کسانی که از درآمد و رفاهی نسبی برخوردارند و اولویت‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی‌شان برجسته‌تر است. بدیهی است که دولت به کمک سایر قوا و نهاد‌های حاکمیتی باید برای هر دو گروه به صورت موازی اقدامات لازم را انجام دهد، اما برآورد کردن این مجموعه از اولویت‌ها، نیاز موانع داخلی و خارجی است. به همین دلیل رفع مشکلات متراکم شده مردم، زمان‌بر، دشوار و پرزحمت است و قاعدتاً نباید برای جامعه توقع حل آنها به صورت فوری ایجاد شود. هر چند ممکن است گروه‌های مخالفی که منافع سیاسی را بر منافع ملی ترجیح می‌دهند، به این توقعات دامن بزنند.

گزارش

سومین روز بررسی

صلاحیت وزرای پیشنهادی

نوری، رحیمی، نصیرزاده و صادق زیر ذره بین بهارستان

آرمان ملی: نمایندگان مجلس شورای اسلامی که صبح شنبه - ۲۷ مرداد ۱۴۰۳ خط مشی و اصول کلی دولت چهاردهم را بررسی کرده بودند، در جلسه نوبت صبح و بعد از ظهر دیروز به بررسی صلاحیت غلامرضا نوری قزلقه؛ وزیر پیشنهادی و جهاد کشاورزی، امین حسین رحیمی؛ وزیر پیشنهادی دادگستری، عزیز نصیرزاده؛ وزیر پیشنهادی دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و فرزانه صادق مالواجرد؛ وزیر پیشنهادی راه و شهر سازی پرداختند. در ابتدا سمیه رفیعی نظر کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی درباره وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی را قرائت کرد و از موافقت این کمیسیون با برنامه‌های غلامرضا نوری قزلقه خبر داد و سپس موافقین و مخالفین به صحبت پرداختند و در نهایت وزیر پیشنهادی پشت تریبون قرار گرفت و گفت: می‌توانم این را بگویم که شاید جزو معدود کسانی باشم که از وجه مختلفی بخش کشاورزی را دیده‌ام و می‌شناسم و زوایای پیدا و پنهان آن را می‌دانم. غلامرضا نوری قزلقه با تأکید بر اینکه من با فساد هیچ نسبتی نداشتم اما با فساد ستیزی و پاکدستی نسبت دیرینه دارم، گفت: در هر کجا که خدمت کردم از شروع خدمت، منی‌ام پاکدستی و فساد ستیزی بوده و یک مورد خلاف آن اتفاق نیفتاده است. بنابراین این محکم‌ترین وعده‌ای است که در مجلس و در محضر شما می‌توانم بدهم. پس از وی نوبت به وزیر پیشنهادی دادگستری رسید که در ابتدا علی آذری ضمن قرائت گزارش کمیسیون حقوقی و قضائی درباره وزیر پیشنهادی دادگستری، از موافقت این کمیسیون با برنامه‌های امین حسین رحیمی خبر داد. سپس موافقان و مخالفان به صحبت پرداختند و در نهایت امین حسین رحیمی وزیر پیشنهادی دادگستری بیان کرد: معتقدیم در رسیدگی‌های دستگاه قضائی و اقدامات وزارتخانه نواقصی وجود دارد. اما مطمئن باشید این نواقص را برطرف خواهیم کرد. اجرای عدالت پس از پیروزی انقلاب اسلامی در قانون اساسی تبلور شد و آرمان مردم ایران است. وی ادامه داد: تعامل و همکاری قوا، کارآمدی نظام را افزایش خواهد داد و کشور به نحو مطلوب اداره خواهد شد. وزیر دادگستری در این زمینه در ارتباط وزیر مجریه و قضائیه نقش ایفا خواهد کرد. آقای آژای به تعامل میان قوا اعتقاد جدی دارد. در همین راستا سومین وزیر پیشنهادی که صلاحیت و برنامه‌هایش مورد بررسی قرار گرفت امیر عزیز نصیرزاده وزیر پیشنهادی دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بود که در ابتدا ابراهیم رضایی گزارش کمیسیون عمران و سیاست قرار گرفته بود. پس از وی پیشنهادی دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح قرائت و عنوان کرد که صلاحیت عزیز نصیرزاده به عنوان وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مورد تأیید اعضای این کمیسیون قرار گرفته است. در ادامه پس از نطق مخالفان و موافقان وزیر پیشنهادی بیان کرد: قابلیت‌های راهبردی، روزآمدسازی و افزایش آمادگی نیروهای مسلح و جبهه مقاومت به ابتکار عمل، نوآوری و تحولات متعدد در حوزه پشتیبانی دفاعی نیاز دارد لذا شناخت محیط راهبردی و تحلیل وزارت دفاع در قالب محیط داخلی از اقدامات چهار ساله وزارت دفاع خواهد بود. پس از وی نوبت به بررسی صلاحیت فرزانه مالواجرد وزیر پیشنهادی راه و شهر سازی رسید که در ابتدا عبدالجلال ابری نظر کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در مورد وزیر پیشنهادی دفاع و شهرسازی را قرائت کرد و از موافقت این کمیسیون با برنامه‌های فرزانه صادق خبر داد. همچنین سمیه رفیعی از طبیعتی با برنامه‌های وزیر پیشنهادی راه و شهرسازی خبر داد. پس از صحبت‌های مخالفان و موافقان وزیر پیشنهادی فرزانه صادق مالواجرد وزیر پیشنهادی راه و شهر سازی اظهار کرد: صنعت حمل و نقل در چهار بخش زمینه ساز رفاه و مایحتاج مردم است. تعامل با دیگر دستگاه‌ها بسیار در این وزارتخانه اهمیت دارد. مدیریت و سامان دهی برنامه تولید و عرضه سربک به ویژه برای کسرها و بی‌بضاعتان اهمیت دارد. وی تصریح کرد: یکی از اولویت‌های اصلی برنامه کاری این جانب توسعه زیرساخت‌های حمل و نقلی در توسعه شبکه‌های ریلی، آزادراهی، بزرگراهی، راه‌های اصلی فرعی و روستایی در کشور البته متناسب با ظرفیت بار و مسافر در هر محور با اصل توجه خاص به مسیرهای شریانی و اتزان‌پذی و کریدورها در پهنه سرزمین و اتصال این‌ها به بنابر کشورهای همسایه با هدف بازایی تاریخی حمل و نقل بین‌المللی از سرزمین ایران عزیزمان است.